

ХАЛҚЛИК СЎЗВИ

1991 йил 1 январдан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

10 январь, сешанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 7 (1009)

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

СУРАТЛАРДА: сессия залидан лавҳалар. А. ЗУФАРОВ олган суратлар (ЎЗА).

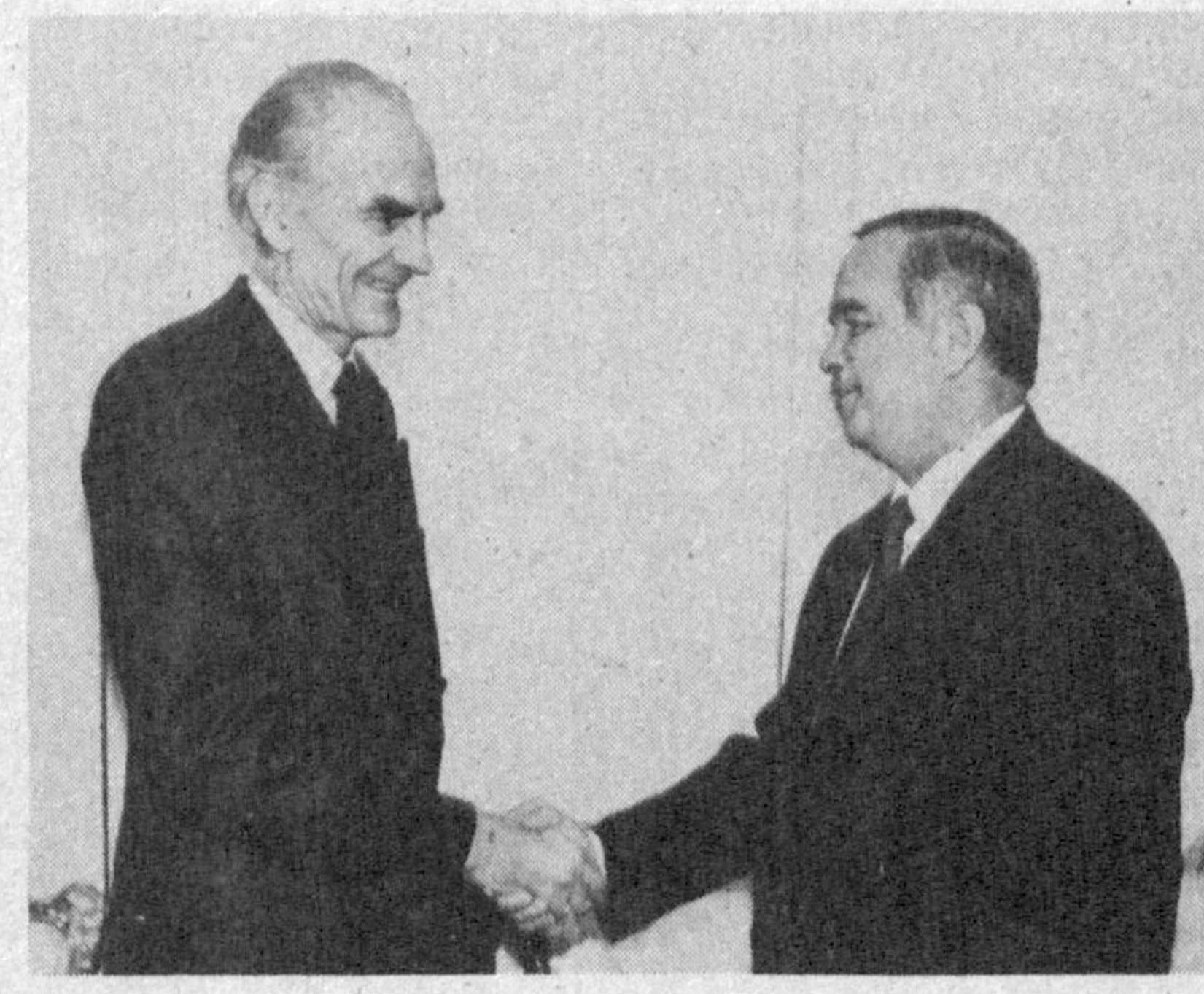
9 январь куни халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгашининг биринчи сессияси бўлди. Унда 1994 йил якунлари ҳамда вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш борасидаги вазифалар муҳокама этилди. Сессияда Республика Президенти Ислоҳ Каримов нутқ сўзлади.

Тошкент вилоятидаги аҳвол кўнгилдагидек эмаслигини таъкидлади. Хусусан, sanoatда, қишлоқ хўжалигида 1994 йили қўтилган ўзгаришлар рўй бермади. Мамлакат иқтисодий салоҳиятида муҳим ўрин тутадиган завиятчи унглаш, аввалги обрўни тиклаш йўлида вилоят меҳнаткашлари олдида турган вазифалар хусусида тўхталиб, халқ депутатлари кенгашининг янги таркиби халқни улуғ мақсад йўлида бирлаштириш, мавjud камчиликларни бартараф этиш юзасидан барча чора-тадбирларни кўради,

деб ишонч билдирди. Сессияда ташкилий масала кўрилди. Республика Президентининг тавсиясига биноан вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаб келаётган Эркин Рўзиёв Тошкент вилоят ҳокими этиб тасдиқланди. Сессияда Республика Бош вазирининг ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов қатнашди.

(Сессия тўғрисидаги тўла ҳисобот газеталарнинг навбатдаги сонидан эълон қилинади). (ЎЗА).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

СУРАТДА: қабул пайти. Ф. ҚУРБОНБОВЕВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов 9 январь куни Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти (ЕХХТ) Бош қотиби Вильгельм Хойнкки қабул қилди. Президент Ислоҳ Каримов ЕХХТнинг Будапештада ўтган учрашуви жаҳонда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш борасида муҳим ўрин тутишини қайд этар экан, айна пайтда ташкилот олдида янги вазифалар турганини, Ўзбекистон ЕХХТ доирасида фаол ҳаракат қилиш ниятида эканини таъкидлади. Мамлакатимиз раҳбари жаноб Вильгельм Хойнкка Ўзбекистон Олий Мажлиси демократия ва кўп-партиялик асосида ўтган сайлов натижалари хусусида сўзлаб берди. Сўхбат чоғида, шунингдек, Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва осойишталикни таъминлаш, жумладан, Тожикистондаги аҳвол масаласи муҳокама қилинди. (ЎЗА).

ВИЛОЯТЛАР КЕНГАШЛАРИ СЕССИЯЛАРИ

Халқ депутатлари Сурхондарё вилоят кенгашининг биринчи сессияси бўлди. Вилоятда 1994 йилда иқтисодий ислохотларни амалга ошириш борасида олиб борилган ишлар ва 1995 йилда муъаллажланган вазифалар муҳокама этилди. Сессияда вилоят ҳокими бўлиб ишлаб келган Ж.Норалиев яна вилоят ҳокими вазифасига тасдиқланди. Сессияда республика Бош вазирининг ўринбосари А.Муталов нутқ сўзлади. Самарқандда халқ депутатлари вилоят кенгашининг биринчи сессияси бўлди. Унда ташкилий масала кўрилди. Унда 1994 йил якунлари ва иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш борасидаги вазифалар муҳокама қилинди. Сессияда П.Абдурахмонов яна Самарқанд вилояти ҳокими этиб тасдиқланди. Сессияда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари С.Сандқосимов сўзга чиқди. (ЎЗА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Э. М. РЎЗИЕВНИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИНИНГ
ҲОКИМИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА
Ўзбекистон Республикасининг Конституциясининг 93 (12 банди) ва 102-моддаларига мувофиқ Эркин Маҳмудович Рўзиёв Тошкент вилоятининг ҳокими этиб тайинланди.
Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 9 январь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

М. ИКРОМОВНИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИНИНГ
ҲОКИМИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА
Мирзамурот Икромов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Тошкент вилоятининг ҳокими вазифасидан озода қилинсин.
Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 9 январь.

ПОЛЬША: ИҚТИСОДИЙ ЮКСАЛИШ ЙЎЛИ

Польша Шарқий Европа мамлакатлари орасида биринчилардан бўлиб иқтисодий ислохотларни амалга оширишга киришган давлатдир. 1989 йил сентябрда бўлиб ўтган Лешек Бальцерович раҳбарлигидаги ҳукумат мамлакат сисёми ва иқтисодий тизимини бутунлай қайта тузиш заруратини тан олди. 1990 йил январдан Польша тубдан бозор муносабатларига ўтишни бошлади. Иқтисодий ислохотларнинг ушбу дастури «Бальцерович режаси» номи билан машҳурдир.

Бу муваффақиятларда 1993 йил сентябрда мамлакат сисёсий ҳаётида рўй берган ўзгаришларнинг таъсири каттадир. Мамлакатда бўлиб ўтган коммунистлардан сўнг мамлакат ҳокимиятини бошқариш «Бирдамлик» («Солидарность») ўз мавқени бой берган эди. Поляк фермерлари, ишчилари ҳокимият тепасига Польша Дехқонлар партияси (ПДП) ва Сўл демократик қучлар иттифоқи (СД-КИ) келдиш учун овоз берилди. Мамлакат Сяйми ПДП раҳбари Валдемар Павлякни Бош вазир этиб тайинлади.

Янги Бош вазир ислохотлар йўлини сақлаган ҳолда унинг давлат томонидан бошқарилишига, ўтиш даврида халқнинг эҳтиёжидан қатъий назар ижтимоий ҳимоялашга катта эътибор қаратмоқда. Шунга қарамай, мамлакатда умуман, ижтимоий эҳтиёжларга ҳарajatлар қамайиб боришти. Бу ҳол ва ишчиларнинг ошиб бориши (ўтган йили бу борадаги кўрсаткич 16 фоизни ташкил этди) айрим норозиликларга сабаб бўлди.

Фармон ва ижро

Ўзбекистон Республикаси эгамен бўлганидан буйи ўтган қисқа муддат ичида жаҳонга юз тугди, дунёдаги мутараккил давлатлар билан самарали ҳамкорлик қила бошлади, иқтисодий, ижтимоий, маданий ва маънавий соҳаларни ривожлантириш бўйича катта тажриба тўплаб, ислохотнинг иккинчи — амалий ишлар даврига дадил қадам қўйди. Айна чоғда одамларнинг дунёқарашини, меҳнатга муносабатини ўзгарди, уларнинг қалбига мулкка соҳиблик тўғриси, тадбиркорлик, ташаббускорлик, тежамкорлик каби хислатлар чечак отди.

Биз аллақачон рихлатга узатган эски тузумнинг энг катта қусури шу эдики, унда хусусий мулк маъна қилинган. Тажриба эса мулкдан жудо бўлган инсонда изланиш, интилиш ва ташаббус йўқолишини кўрсатди. Муқтадликка эришган инсоннинг кейин мулкни ўз эгасига топшириши, унинг шакллари ўзгартириш борасида кўп ишлар амалга оширилди. Мулкнинг барча шакллари, шу жумладан, хусусий мулк ҳам ҳуқуқий жиҳатдан баробар деб эълон қилинди. Унинг пишиқ-пухта ҳуқуқий асослари яратилди. Навбатдаги вазифа эса хусусий мулкчиликни ривожлантиришнинг механизмларини ишлаб чиқишдан иборат эди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 21 январдаги «Иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш ва хусусий мулкчиликни ривожлантириш бўйича вазифалар муҳокама қилиниши» қарори билан мамлакатдаги хусусий мулкчиликнинг ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги Фармони, таъбир жоиз бўлса, ана шу олийжаноб ниятнинг махсули бўлди. Бу ҳужжатнинг аҳамияти ҳақида нафақат ўзини, балки хорижда ҳам кўп ва кўп гапиришга ҳақ бўлади. 1994 йил 7 февралда Москва телеканалининг «Московский телеграф» кўрсатуви «Ўзбекистон ишбилмолларга Россияга инсубатан кўпроқ эркинлик берди», деб эътироф этган бўлса, Россия телевидениесининг мухбири эса, ойнаи жаҳон орқали қўйилганча лутф қилди: «Иқтисодчи олимларнинг фикрига кўра,

сийлаштириш жараёнини юқори босқичга кўтариш юзасидан янги-янги тадбирлар белгилаб олинди ва ишлаб чиқилмоқда. 1995 йил 5 январь куни Президентимиз «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисидаги Фармонга имзо чеккани бунга ёрқин мисол бўла олади. Мазкур ҳужжатнинг мазмун-моҳиятини лўнда қилиб ифода қилган

жанамарлар, шартномалар ва бошқа воситаларга эга бўлгани боис хомашё қидириб топиш ҳамда келтиришда унчалик қийналмас, ҳатто уни бирмунча арзонроқ ҳам харид қила оларди. Эндигина оёққа тураётган мулк эгаси эса, у қанчалик укувли бўлмасин, ўзига керакли ашёни қўлга киритишга она сути оғизга келар, боз устига катта маблағ сарфларди. Энд бу масалада ҳар икки то- қайта ташкил қилишга, техника билан жиҳозлашга сарфланган маблағ миқдоридан қамайтирилди. Айна чоғда хусусий корхоналарда ёлланиб ишлаган ходимлар сонини бўйича амалдаги чеклашлар бекор қилинди. Маҳсулот ишлаб чиқариш, савдо-сотик ва бошқа турли хизматлар кўрсатишни ташкил этиш мақсадида хусусий корхоналарга фойдаланилмаётган бинолар белгилаш тартибда ажараб берилди.

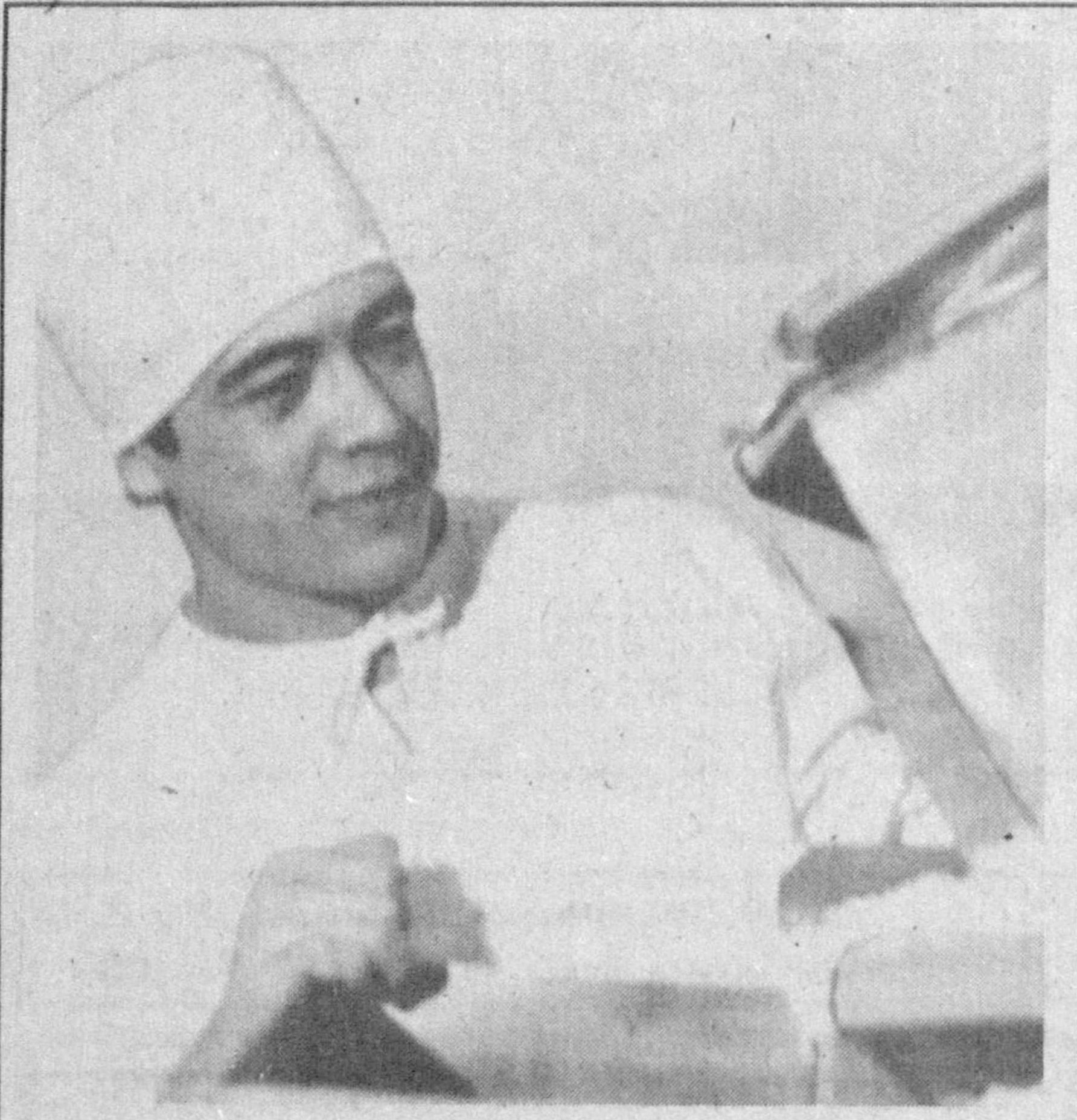
МАРДЛАРНИ МАЙДОН КУТМОҚДА!

ҳотлар йўлида нафақат кескин, балки инқилобий қадам бўлди». Дарҳақиқат, республикада мамлакатда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотларнинг дастлабки босқичининг маънаси яқинда кўрилади. Унда аввалги Фармонда белгилашган мақсад ва муқодаларни амалга ошириш йўллари кўрсатиб берилди.

Мазкур инқилобий ҳужжат асосида ҳукуматнинг аграр соҳаларда ислохотларни кескин ривожлантиришни кўзда тутувчи қарорлари, Президентининг «Ўзбекистон Республикасида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнини янада ривожлантиришнинг устивор йўналишлари тўғрисида»ги Фармони қабул қилинди. Унда аввалги Фармонда белгилашган мақсад ва муқодаларни амалга ошириш йўллари кўрсатиб берилди.

Келинг, гапни иқтисодий-техник келажаги — мулк соҳибдорларининг асосий ҳуқуқлари ва имтиёзларидан бошлай қолайлик. Фармоннинг биринчи бандига кўра, бундан буйи маънавий-техника, ахборот ва қадар ресурсларига эришишга ҳақлиқ тадбиркорлар билан давлат корхоналарининг тўла тенг ҳуқуқлиги таъминланади. Қонуларда кўзда тутилган ҳоллардан ташқари, тадбиркорларнинг тезкор-ҳўжалик ва хўжалик-тижорат фаолиятига аралашини эса ҳеч қачон йўлга қўйилмайди. Авваллари нима бўларди ўзи? Дейлик, давлат корхонаси ишлаб чиқариш, алоқа, транспорт, кафолатлан-

монга бир кўз билан қаралади. Олдинлари давлат мулкни хусусийлаштиришдан тушган маблағ асосан Давлат мулки қўмитаси ҳисобига ўтказиларди. 1995 йилда унинг таъмирлаш, техника билан қайта қуроллантириш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш учун мўлжалланган қисми, яъни 50 фоизга қадар Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга қўмаклашувчи жамғармага топширилди. Бу ҳақда фармоннинг 3-бандига батафсил баён этилган.

Бўз туман савдо-ишлаб чиқариш хиссадорлик жамиятининг нон комбинатида макарон тайёрлайдиган цех ишга тушди. Ҳозир кунига 800 килограмдан зиёд маҳсулот, савдо тармоқларига, болалар боччаларига, умумий овқатланиш шохобчаларига жўнатилади. Мутахассислар корхона ҳудудини оширишни режалаштирмоқда. Бу ишни амалга оширган кунига 1600 килограмдан зиёд маҳсулот тайёрлаш имкони яралди. СУРАТДА: цех ишчиси Шухратжон Абдуллаев.

Т. ҲАМРОҚУЛ тасвири.

«ВОЛКАР»НИНГ ХАРИДОРИ КЎП

Шаҳрихонда россиялик ишбилармонлар билан ҳамкорликда «Волкар» қўшма корхонаси иш бошлаган эди. Индиликда корхонанинг маҳсулоти ном қозониб у билан ҳамдўстлик мамлакатлари, шунингдек хоризондан харидорлар шартнома тузишпти. Боиси, корхона ишлаб чиқараётган эмалланган симни тайёрлаш йилига 2,5 минг тоннага етадиган бўлди. Халқ ҳўжалиги учун ўта тақчил маҳсулот мамлакатимизга рағбатини қўшиши шубҳасиз. Ф. ШОДМОНАЛИЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

САЛТАНАТ АЯНИНГ ХАЗИНАСИ

Тошкентлик Салтанат Сиддиқова қарийб 30 йилдан бунён қадимий уй-рўзгор буюмлари, кийим-кечаклари тўплайдди. Унинг «хазина»сидан турли-туман сопол, мис идиш-товуқлар, хум, мойчиқорлар жой олган. Бу ерда бир неча аср муқаддам яратилган камёб буюмларни ҳам кўриш мумкин.

КАРВОН ЙЎЛГА ЧИҚДИ

Бўстонлик тумани матлубот жамияти ходимлари чўпонлар ва уларнинг оида аъзоларига хизмат кўрсатиш мақсадида ўн бешга яқин машиналар карвони билан ййловлар, олин қишлоқлар томон йўлга чиқди. Чой, шакар, макарон маҳсулотлари, ёрма, иссиқ кийим, дори-дармонлар ва бошқа моллар етказиб берилди.

УШЛАБ ҚОЛИНДИ

Самарқанд яқинидаги «Чўпон-ота» постда давлат автомобил назорати ходимлари ВАЗ-2109 енгил автомобилни текшириш учун тўхтатилганида, йўловчидан саккиз килограмм кўкнори топилди. Бу одам Жиззах вилоятининг «Мустақиллик» жамоа ҳўжалигида истиқомат қилувчи киши бўлиб чиқди. Таққиланган моддаларни олиб кетаётганлар устидан жиноий иш қўзғатилди. (ЎЗА).

Америка элчихонаси хонадонларни сув иситиш, газ ускуналари бўйича мутахассис кишини ишга қабул қилади. Талаблар: ушбу мутахассисликни тасдиқлайдиган гувоҳнома ва камиди 3 йиллик тажриба бўлиши; 3-чи даражадан паст бўлмаган газ-электрваричлик дипломи бўлиши керак. Шунингдек, сантехника билан таниш бўлиши ва инглиз тилида сўхбатлаша оلسа мақсад мувофиқ бўларди (ожиргиси мўҳим эмас). Ишга олиш ҳақида аризалар эълон чиққан кундан 10 кун давомида қабул қилинади (анкеталарни Элчихонада олишнинг мумкин). Мақоламиз: Тошкент, Чиланзор кўч., 82.

Мустақилликнинг тўртинчи йилига қалам кўйган Ўзбекистонимизнинг сиёсий, ижтимоий, иқтисодий, маданий ҳаётида улкан ўзгаришлар содир бўлаётди. Истиқлол шарофати билан кўҳна ва бой тарихимиз, маданий меросимиз, маънавий қадриятларимизни ўрганиш, уларни тиклаш ва халқ оmmasига етказиш борасида хайрли ишлар амалга ошириляпти. Муборак динимиз равнақи йўлида қилинган ва қилинаётган амалий ишлар ҳам аҳамиятга моликдир. Мухтарам Президентимиз собитқадамлик билан ўтказаятган халқчил ва адолатли сиёсат натижаси ўлароқ, мустақил Ўзбекистонимизда эътиқод эркинлиги қонуний равишда қафолатлангани кўпмиллатли халқимизнинг кундалик ҳаётида ўз ифодасини топмоқда.

Турли конфессияларга мансуб диний ташкилотлар ва диндорларнинг эътиқодий эҳтиёжларини қондириш борасида яратилган имкониятларнинг кўлами кенг. Мана шундай улкан имкониятлар учун шуқроналар келтириш, бу неъматларни қадрлаш ҳар биримиз учун, ҳар бир дин аҳли учун ҳам қарз, ҳам фарзидир. Чунончи, булар барчаси охири-оқибатда ҳуқуқий, демократик ва маърифий таъмоиллар устивор бўлган янги жамият қуришимизга, халқимизнинг фаровонлигига, энг мўҳими, ахлоқан комил, маънан баркамол, ҳақиқий ватанпарвар инсонларни тарбиялашга, одамлар қалбини имон, динбат нури билан мунаввар этиб парвариш қилишдек олижаноб ишга хизмат қилиши шубҳасиздир. Шу ўринда ҳар бир мўмин-муслимон учун азалдан муқаддас ва эзгу ният бўлган муборак Ҳаж ва Умра ибодатлари ҳақида айрим фикр-муҳоказаларимизни баён этмоқчимиз.

Маълумки, республика раҳбариятининг гамхўрлиги тўғайли диндорларимизга яратилган имкониятлар натижасида муборак Ҳаж ва Умра зиёратларига бориб келиш учун кенг йўл очилди. Хусусан, 1994 йилнинг ўзида Президентимиз Исмоил Каримовнинг Ҳаж зиёратига кетадиганларга чет эл валютасини имтиёли нархда алмаштириш тўғрисидаги фармоишларига кўра уч мингга яқин ҳаююртимизга муборак Ҳаж сафарига бориб келиш учун енгиллик туғдирилди. Уч мингдан ортиқ юртошларимиз эса Умра (кичик Ҳаж) ибодатини адо этиб қайтди. Бу логанимиз, биргина 1994 йил мобайнида мустақил Ўзбекистонининг олти мингдан ортиқ мўмин-муслимонлари Маккаю Мукаррама ва Мадинаю Му-

дир. Мана шу сабабларга кўра, барча мамлакатларда Ҳаж ва Умра зиёратларини ташкил этиш, давлат мақамалари зиммасига юклатилиб, улар тегишли диний ташкилотлар билан яқин ҳамкорликда бу хайрли ишларни амалга оширади. Сўнгги йилларда республикамиздан минглаб мўмин-муслимонларнинг Ҳаж ва Умра ибодатларига бориб келиши, бу — аввало, мустақиллигимиз шарофатидандир. Лекин, минг афеуски, кейинги вақтларда бу ибодатларни (айниқса Умрани) ташкил этишга динга алоқаси бўлмаган ташкилотлар ҳам аралаша бошлади. Натижада бу масалада айрим муаммолар ва камчиликлар содир бўлди. Ана шу вазиятни инобатга олиб, яқинда Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг Ҳаж ва Умра зиёратларига боришлари тартиби кўриб чиқилди ва тасдиқланди. Ушбу тартиб бўйича Ҳаж ва Умра, шунингдек, бошқа ибодат зиёратларини ташкил этиш Вазирлар Мақамаси ҳузуридаги диний ишлар кўмитаси зиммасига юклатилиб, бу ибодатларга зиёратчиларни юбориш Ташқи ишлар, Ички

сўлмонлари билан бирдамлик, ҳамнафаслик изҳор этиб, дўстлик ришталарини ўрнатмоқ бўлса, иккинчи томондан тили, миллати, ирқи, мону давлати, ижтимоий мартабасидан қатъи назар бир хил либосда (эҳромда) бўлган бутун дунё муслимонлари вакилларининг ўзига хос бўлган бу улкан анжуманида ўз мамлакатининг вакили сифатида иштирок этишидир. Бинобарин, ҳар бир зиёратчи нафақат ўз қадр-қиммати, балки ўз мамлакатига қадр-қиммати ва шаънини юқори сақлаган ҳолда бу зиёратга бориб келиши лозим. Шу жиҳатдан ҳам Ҳаж ва Умра зиёратлари нафақат маънавий, руҳий ва ижтимоий, балки улкан сиёсий аҳамиятга ҳам молик-

МУҚАДДАС ИБОДАТ

рувчиларнинг аризалари Тошкент шаҳрида диний ишлар кўмитаси томонидан, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳамда вилоят ҳокимликлари ҳузурида ишчи ҳайъатлари томонидан қабул қилинади. Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши Раисининг ва вилоят ҳокимининг ўринбосари бошчилик қиладиган ишчи ҳайъатлари таркибига тегишли ташкилотларнинг вакиллари кириши, Ҳаж ва Умрага борувишлар ариза билан биргаликда кўйилган ҳўжатларни топширишлари белгиланган: — турар жойдан (маҳалла ёки ЖЭК идорасидан) тавсиянома; — ўзи ҳисобда турган тиббий муассасадан соғлиги Ҳаж ва Умра зиёратига бориб келишга имкон бериши ҳақидаги маълумотнома. Ҳаж ва Умрага боғлиқ харажатларни диний ишлар кўмитаси тегишли ташкилотлар билан биргаликда зиёратлар бошланганидан уч ой олдин жойларига маълум қилади. Вилоят ҳокимликлари ҳузурида тузилган ишчи ҳайъатлари Ҳаж ва Умра зиёратларига борувчиларнинг Булардан ташқари мақмур ҳўжатда зиёратчилардан тузиладиган гуруҳлар, уларга раҳбар этиб тайинланган шахсларнинг вазифа ва масъулиятлари ҳам қайд этилган. Тартибда зиёратчиларнинг ҳуқуқ ва бурчлари ҳам алоҳида кўрсатилиб, диний ташкилотларнинг тақдирларига мувофиқ Ҳаж ва Умра сафарларига боришнинг адолатлилигини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси муслимон фуқаролари ушбу сафарларга ҳар 8 йилда бир марта бориш ҳуқуқига эгаллиги белгиланди. Ҳўжатда, шунингдек, Ҳаж ва Умра зиёратлари буюк ибодат бўлгани боис зиёратчилар қуйилган талабларни қатъиян бажаришлари таъкидланган: — зиёратга алоқаси бўлмаган ва ибодатга зид бўлган ишлар билан шуғулланмаслик; — савдогарлик, тижорат, олди-сотди ишлари билан мулкдо шугулланмаслик; — белгиланган миқдордан ортиқ маблағ олиб кетмаслик; — гиёҳвандлик моддалари, спиртли ичимликлар ва ҳар икки давлатда тақиқланган нарсаларни олиб бормаслик ва олиб келмаслик; — бириктирилган гуруҳ

раҳбарини огоҳлантирмай, ўзбошимчилик билан зиёратга боғлиқ бўлмаган жойларга кетиб қолмаслик; — Ҳаж ва Умра ибодатларига белгиланган муддатдан ортиқ турли баҳоналар билан Саудия Арабистонида қолиб кетмаслик. Яна бир мўҳим масала, ўтган Ҳаж ва Умра мансумларини пайтида республикамизнинг айрим вилоятларидан баъзи зиёратчилар бошқа давлатлар орқали Саудия Арабистонига бориб, сафар давомида бир қанча қутилмаган муаммоларга дуч келган эдилар. Бундай ўзбошимчиликлар на мустақил давлатлар қонун-қоидаларига, на шариат аҳқомларига тўғри келади. Шу боисдан ҳам қабул қилинган тартибда Ҳаж ва Умра диний ибодатларига бошқа давлатлар орқали чиқишга уриниб, ўша ерларда гайриқонуний равишда ҳўжатлар расмийлаштирган шахсларга нисбатан Ўзбекистон Республикаси қонуний ҳўжатларида назарда тутилган жавобгарликлар қўлланиши қайд этилган. Хулоса қилиб айтганда, асосий мақсад муборак Ҳаж ва Умра ибодатларини бемалол адо этишга мўмин-муслимонларимизнинг ҳақ-ҳуқуқлари тўла муҳофаза қилинган ҳолда, уларга барча шарт-шароитларни яратиш, шундай буюк ибодатларни ташкил қилган тартибда, қўлай ва мукаммал, адолат юзасидан бўлишини таъминлашдир. Бинобарин, қабул қилинган тартиб, бу тенг ҳуқуқлилиқ ва адолат тамойиллари устиворлиги қарор топаётган Ўзбекистонимиз қонунчилигига уйғунлашган йўл-йўриқлар мажмуасидир. У ўз мазмун-моҳияти ва маънавий қўдрати жиҳатидан бетакор бўлган Ҳаж ва Умра ибодатларига ўзбекистонлик ҳар бир мўмин-муслимоннинг соғ-саломати, эмин-эркин бориб келишини таъминлайдиган, бошқача айтганда, муқаддас Каъбатуллоҳнинг тавоф қилишдек буюк бахтга мушарраф бўлган ҳар бир зиёратчининг туб манфаатларига хизмат қиладиган дастуруламалдир.

МУҚАДДАС ИБОДАТ

Убайдулла УБАТОВ, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мақамаси ҳузуридаги диний ишлар кўмитаси раисининг биринчи ўринбосари. (ЎЗА).

КИМОШДИДА ЮК АВТОМОБИЛЛАРИ

Бўхорода навбатдаги кўчмас мулк кимосиди савдоси ўтказилди. Бу сафар сотувга юк автомобиллари кўйилди. Таъмирта муҳтож Газ-52 ва Газ-53 юк автомобиллари муносиб эгасини қутаётганди. Уларнинг «тақдири» атиги ярим соат ичида ҳал бўлди — автомобиллар ҳусусийлаштирилиб, тадбиркорлар ихтиёрига ўтди. Шунингдек, Бўхоро туманида истиқомат қилувчи Олим Темиров Галаосиёё шахридаги таъмирта муҳтож чойхонани 16 минг сўмга харид қилди.

"СОВУҚ" ИЛМИЙ МўҳАНДИСЛИК МАРКАЗИ ВА ХОЦЕНЬ ЧКД

Ўрта Осиёга совутиш ускуналари, эҳтиёт қисмлар мажмуи, автотиркачаларни эксклюзив асосда бериш, эҳтиёт қисмлар оморхонаси бўлган марказий-таъмирлаш устахонаси қурилиши учун фирмани сармоя билан таъминлаш ҳамда иссиқликдан фойдаланиб совутиш машиналарини ишлаб чиқарадиган қўшма корхона барпо этиш юзасидан амалий ҳамкорлик тўғрисида битим туздилар. Хоцень ЧКД билан ҳамкорлигимизнинг устивор йўналишлари белгилаб олиш учун Сиздан ушбу анкетани тўлдириб, қуйидаги манзилга жўнатишинизни сўраймиз: 700144, Тошкент, Буюк ипак йўли кўчаси, 374, "Совуқ" ИММ. Маълумот олиш учун телефонлар: 64-23-20, 64-24-09. ХОЦЕНЬ ЧКД ХИЗМАТИ ВА УСКУНАЛАРИГА АНКЕТА — БУЮРТМА

№	Етказиб бериш ва буюртма	ўлч. бир	сони	йил	Тўлов шакли (керагининг остига чизинг)
1	55 к/в дан 430 к/в гача қувватда эга бўлган, жаҳон андозасидаги сифати, нархи раёбат бардош аммаки совутиш компрессорлар				1. Маъвола: - пахта - жуш - қазин - аловийний 2. Сўми конвертерлари.
2	Корпорацияда "Мином" (Япония) фирмаси (Япан чиқариладиган нархаси совутиш агрегати				
3	Фон ва техниканинг сўми ютуқлари асосда тайёрланган совутиш камераси, мўзлашчи ишқар				
4	Автотиркажератор тиркача				
5	Аммаки ва насослар, совутиладиган аппаратлар				
6	Эҳтиёт қисмлар мажмуи				
7	Монтаж, шефмонтаж, ишга тушириш-созилиш, ходимлари ўқатиш				
8	Тошкентдаги ХОЦЕНЬ ЧКД МУ савдо совутиш ускуналарини таъмирлаш				

Сизнинг реқвизитларингиз:

"Эффтех" Ўзбек-Россия қўшма корхонаси "Ўзбекистон" электрон касса аппаратларини сўмга пул ўтқазиш йўли билан тақлиф этади.

- Йирик дўконларда, умумий овқатланиш ва хизмат соҳаси корхоналарида ҳам, дала шароитлари яъни автомашинадан савдо қилиш, дўконда ва киоскаларда ҳам муваффақиятли ишлайди.
- "Hugin Sweda Sistem" швед фирмасининг "Эффект" (Россия) фирмаси иштирокида яратган бу янги ишланмаси жаҳон бозори, шунингдек Ўзбекистон ва МДҲ мамлакатлари бозори талабларига жавоб бера олади.
- Икки тилда - ўзбек ва инглиз ёки, масалан, инглиз ва рус тилларида ишлаши мумкин.
- Қайтим, чегирма ва солиқларни автомат тарзда ҳисоб-китоб қилади.
- Нақд пул тўлаш, чек дафтарчаси, кредит картаси ва кредитга ишлаш олади.
- Савдода бўлган 200 хил маҳсулот нархини хотирда сақлай олади.
- Исталган даврдаги савдо юзасидан операциялар ва гуруҳ товарлар бўйича жамлама ҳисоботлар беради.
- Сув ўтказмайдиغان клавиатурали енгил, иҳчам кўчма конструкцияга эга.
- 220 вольтли электр тармоғи ва автомобил аккумулятори ҳамда қайта зарядламай туриб 1500 та чеки чоп этиб берадиган ўрнатма аккумулятордан қувват олиб ишлаши мумкин.
- Қувват берувчи тармоқдан узиб қўйганда сўнг ҳам киритилган қурилмани 3000 соат давомида сақлаб туради.
- Аппарат ҳар бири ўз паролига эга бўлган 4 кассирга хизмат қила олади.
- Қўшимча приставка-сканер ўрнатилганидан сўнг штрих-код билан ишлаши мумкин.
- Аппарат ўн та бўлимга хизмат қилиши мумкин.
- Буюртмачининг хоҳишига қараб касса яшиги билан бирга ўрнатилиши мумкин.

Ҳақи олдиндан тўланса, 10 фоиз чегирма қилинади. Ўрта Осиё ва Қозоғистон Республикаси ҳудудида расмий дистрибьютор. "Ўзбексавдо" ДАА РАҲМ "Савдо тараққиёти" ЎЗРАЖ кафиллик - 12 ой ходимларни ўқитиш кафиллик муддати ўтгач, техник хизмат. Ишлатиладиган ашё ва иккинчи даражали қисмларни сотамиз. Телефонлар: Тошкент (3712) 98-38-90, 98-38-91, 98-42-90. Факс: 39-40-48. Нукус (36122) 32-533, 32-786 (фақат улгуржи харид) 77-061.

• Мутахассис муаммо қўяди

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қишлоқда ислохотни янада чуқурлаштиришга оид 1993 йил 7 январь қароридан сўнг қишлоқ ҳўжалигини бозор иқтисодиёти тизимига ўтказиш бўйича катта ажойиб силжишлар рўй берди. 1000 дан зиёд давлат ҳўжаликларининг 700 дан ортиғи ҳўжалик юртишининг нодавлат шаклига ўтказилди, 15 мингдан кўпроқ фермер ҳўжаликлари ташкил этилди. Шулардан 7 мингдан ортиғи эркин фермер ҳўжаликлари ҳисобланади.

Таҳлилимиз шуни кўрсатадики, ҳозир фаолият кўрсатаядиган ҳўжаликларнинг 30 фоиздан ортиғи жамоа ҳўжаликлари ва жамоа-ширкат ҳўжаликлари. Улардан кейин иккинчи ўринда кенг тарқалган ширкатлар уюшмалари, ҳиссдорлар жамиятлари туради, кўплаб ташкил этилаётган деҳқон-фермер ҳўжаликлари ширкатлари уюшмалари учинчи ўриндадир. Бундан ташқари, уруғчилик, чорва моллари наслини яхшилаш ишларини давлат назоратида сақлаб туриш мақсадида юзлаб давлат ҳўжаликлари ҳам сақлаб қолingan. Қишлоқда саноатни олиб киришни жадаллаштириш мақсадида ўн...

рида 20-30 гектар сўғориладиган ер, камида 30 бош қорамол, ер ҳайдаш, экин қатор ораларида ишлаш, ҳосилни йиғиб-ташиб олиш учун ҳеч бўлмаганда бир донга универсал трактор ва юк машинаси бўлиши керак. Бундан ташқари, экинлар ҳосилини ва чорва маҳсулотини қайта иш-

миқдорига ва сифатига қараб, белгиланган меъёрий ҳўжатлардан келиб чиқиб, ҳақ тўлайди. Демак, деҳқон ўзи етиштирган маҳсулотга тўлиқ ҳўжайинлик қила олмайди ва ўзи ишлаб топган даромадни ўзи тақсимлаш ҳуқуқига эга эмас. Бу муаммони ечиш, фикримизча, унча қийин иш эмас. Бунинг учун ҳозирги мавжуд жамоа ҳўжаликлари ни ёки ширкат жамоаларини тарқатиб юбориш шарт эмас, аксинча, уларнинг худудий туғилгани сақлаб қолиб, деҳқон-фермер ҳўжаликлари ширкатлари уюшмасига айлантириш ва ички ташкилий тизимини қайта тўзиб чиқиш керак. Бу ҳақда кирита-

ган, молбоқар ва сут соғувчи ўзининг молини эмас, балки унга беркигиб берилган жамият молини боқади. Сут соғувчи соғиб олган сутнинг миқдорига ва сифатига қараб иш ҳақи олса, молбоқар мол бош сонига ва семиртирилган тирик вазнига қараб ҳақ олади. Мутахассислар эса раҳбарлик қилгани учун маош олишади. Фарқи шундаки, ҳақ тўлашнинг шакли ўзгарган, мазмун эса худди аввалгига ўхшади. Бизнингча, бу камчиликни тузатиш учун ташкил этилган ҳиссдорлик жамиятининг худудий туғилганини ўзгартирмай, фақат жамият аъзоларининг мулкка эгалик қилиш тартибини бирмунча ўзгартирмоқ керак. Ўзини ҳиссдорлик жамияти қарамоғидаги бино-

Энди шу моделни қисқача баён қилмоқчимиз. Ҳозирча фаолият кўрсатиб келаётган жамоа, давлат ёки бошқа турдаги ҳўжалиқнинг худудий чегараси бутунлигича сақлаб қолиниб, ички структураси қайта тўзиб чиқилди. Бунда аввалги бошқарув аппарати тарқатиб юборилиб, унинг ўрнига раис ёки президент сайланади ва 5-10 кишидан иборат ишчи аппарати тайинланади. Уюшма президенти қошида ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш ширкатлари раисларидан ҳамда илгор деҳқон-фермер ҳўжаликлари бошлиқларидан 20-30 кишидан иборат кенгаш тузилади. Бош ағрамон, бош иқтисодчи, бош муҳандис, бош зоотехник, бош ирригатор ва бошқа бўлимлар тарқатиб

ган хизматга, уюшма бошқарув аппарати харажатларини қоплашга ва уюшмани ривожлантиришга маблағ ажратилади. Булардан ташқари, акция учун дивидент тўлашга, уюшма умумий йиғилишининг қарори билан даромаднинг бир қисми ажратилади. Қишлоқда саноатни олиб киришни жадаллаштириш мақсадида уюшма марказида қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган бир қанча цехлар қуриш кўзда тутилди. Булар пахта тозалаш, ип-калага йиғириш, мато тўқиш, трикотаж ишлаб чиқариш, консерва ва бошқа цехлар бўлиши мумкин. Булардан ташқари, ҳар бир деҳқончилик ишлаб чиқариш ширкатлари қошида кең исстеъмол саноат моллари (жемпер, рўмон, лайпоқ ва бошқалар) чиқарувчи кичик корхоналар ташкил қилиниб, кўплаб даромад олинди ва уюшма аҳолиси иш билан таъминланди.

Чорвачилик фермалари базасида ташкил қилинган ҳиссдорлик жамиятларида ҳар бир чорвадор оилага моллар, бийолар, ер ва бошқа мулклар бўлиб берилади. Чорвадор-ҳиссдорларнинг ҳам ички ҳўжалик банкда ҳисоб рақами очилиб, уларнинг даромади, сарф-харажатларининг ҳаммаси чорвадор оиласи бошлиғининг кўрсатмаси билан шу ҳисоб рақамидан қайб қилиб берилади.

Оқорида келтирилган таҳлил, ҳулоса ва тақлифларимизни умумлаштириб шундай дейиш мумкин: биз тақлиф қилаётган модел деҳқонни ер ва мулк эгаси, ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотга ва даромадга тўлиқ ҳўжайин қилади. Демак, деҳқон юқори самара билан ишлашдан тўлиқ моддий манфаатдор бўлади. Яна бир муҳим томони шундаки, ҳар бир деҳқон-фермер ва ҳиссдор-чорвадор ҳўжаликлари-нинг аъзолари бир вақтнинг ўзида саноат ишчилари бўлиши ҳам мумкин. Чунки деҳқон далада кўни билан 6-7 ой ишлашдан кейин бажарилган иш қолмайди. Йилнинг қолган ойларида у уюшма саноат корхоналарида ёки деҳқончилик ширкати қошида очилган кичик корхонада меҳнат қилиши мумкин. Бу, биринчидан, унинг даромадини кўпайтиради, иккинчидан, ишсизлик балисидан қутқаради.

Ҳаммамизга маълумки, саноат меҳнати деҳқон меҳнатидан иш вақтининг қисқалиги, иш жойининг тозаллиги ва меҳнат ҳақининг қўпчилиги билан фарқланади. Демак, йиллар ўтши билан деҳқонларнинг аксарият кўпчилиги ривожланган давлатлардаги каби саноатга ва республикада эндигина ривожланиб келаётган хизмат кўрсатиш соҳасига ишга ўтиб кетади. Бу эса яқин келажақда деҳқончиликда ишлайдиганлар сонининг кескин қисқаришига олиб келади. Уша вақтда ерни деҳқонларга танлов асосида бериб, деҳқончиликни жонли деб биланган инсонлардан табиий эркин фермерлар етиштириб чиқаришимиз мумкин. Ҳозирги кунда 15-20 фойз ерда ташкил қилинган фермерлар у вақтларга келиб мустақкам, иқтисодий жиҳатдан бакуват ҳўжалиқларга айланади ва улар тўплаган бой иш тажрибалари табиий равишда кейинги вақтларда етиш чикадиган фермерларга ҳаёт мактаби вазифасини ўтади.

А. СУЛТОНОВ, Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтининг профессори.

• Президент фармонлари қандай бажарилаётти?

БОҚИБЕҒАМЛИК...

Аҳоли зич яшаётган Хоразм воҳасида экин майдонларининг қадри баланд, ҳар бир қаричи ҳисобда. Гарчи асосий майдонларга пахта ва шולי экилса-да, кейинги йилларда бугдой етиштиришга ҳам жиддий эътибор қаратилаётти.

Ўтган куннинг даладарининг ўзи бир неча минг гектарга етди. Ҳозир қўқ-яшил либос кийган далалар қўрғанининг кўзини қувнатади. Қанийди, уларни қиш ёғинио аъзаларидан, топташ, эзиш-янчиш, пайҳон қилиш каби ҳунук ҳўлардан омон асраб қолсақ.

Вилоятнинг аксарият ҳўжаликларида майсаларни тўлалигича асраб қолиш чоралари кўрилатгани айти мудола. Аммо республикамиз Президентининг экинларни пайҳон қилишга қарши курашни кучайтириш юзасидан қабул қилган Фармони қандай бажарилаётгани текшириб кўрилади, ризку насибамиз манбан бўлиши бугдой ниҳолларини кўз қорачиғидай асрашга бепарво муносабатнинг ҳам шохиди бўлиди.

Боғот туман прокуратураси ходимлари Алишер Навоий номли жамоа ҳўжалиғидаги мавжуд бугдойзорларнинг дахлсизлиги юзасидан текшириш ўтказиб, жиноятқорона боқибегамлиги, бунинг оқибадида рўй берган ачинарли манзаранинг устидан чиқиши. Катта далага қўйиб юборилган олти бош қўй ва яна шунча қорамол майсаларни бемалол пайҳон қилмоқда. Мол эгаси ва етказилган зарар миқдорини тезда аниқлашди. Жамоа ҳўжалиғида истиқомат қилувчи Отаҳон ва Қомил Машариповларнинг қўй ва қорамоллари ҳўжаликка 1800 сўмлик зиён етказган. Мол эгалари маъмурий жавобгарликка тортилиб, етказилган зарарни нақд ҳолида қоплашга мажбур бўлишди. Аммо бунисиям ҳол эан. Прокуратура ходимлари Гурлан туманидаги И. Холматов номли жамоа ҳўжалиғида текшириш ўтказиб, фуқаро Тожибой Бекимматовнинг 2 бош қорамоли алдақачон 5 гектар майдондаги бугдой майсаларини топтаб ташлаганини аниқлашди. Бунинг оқибатида етказилган зарар нақд 5500 сўмга баравар бўлиб чиқди. Ўз ҳамқишлоқларини ризқ-насибасидан маҳрум этган Т. Бекимматов қилмишига яраша жавоб беради.

Қўшқўпир туманидаги М. Раҳмонов номли жамоа ҳўжалиғида ҳам галани экишга экишди-ю, ниҳолларни назорат қилишга келганда масъулиятни унутти. Оқибатда кўшни И. Бекмонов номли жамоа ҳўжалиғида яшовчи Султон Ражабовнинг 8 бош қорамоли ҳўжалик бугдойзорларини пайҳон қилиб, 5400 сўмлик зарар етказди. Ушбу факт юзасидан ҳам жиний иш кўзга тилиди.

Тартибузарлар, албатта, интизомга қақирилади. Аммо бурчи-ю масъулиятни унутиб қўйган раҳбарлар, мутасаддио мутахассислар-чи? Бундан улар ҳулоса чиқариб олишармикан?

Қ. РАҲИМОВ, Хоразм вилояти прокуратурасининг масъул ходими.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОХОТ: ГАП ШАКЛДА ЭМАС, МАЗМУНДА

Қишлоқ ҳўжалигини бозор иқтисодиёти тизимига ўтказиш юзасидан таҳлил, мулоҳаза ва тақлифлар

лайдиган цехлар қуриш керак бўлади. Мана шу рақамлардан келиб чиқиб, республикадаги ҳамма сўғориладиган ерларда фермер ҳўжаликлари ташкил қилинган бўлсақ, уларнинг сони 300-350 мингга зўрга етиши мумкин. Бу қишлоқда яшаб, ишлаб турган одамларнинг 15-20 фоизи демакки. Бинобарин, агар ёппасига фермер ҳўжаликлари ташкил этишга киришсақ, камида 80 фойз қишлоқ аҳолиси ишсиз қолади, бу ўз навбатида кутулмаган оқибатларга олиб келиши мумкин. Шунинг учун юртовбимиз айтганидек, қишлоқда ҳўжалик юртишининг ҳамма шаклларида тенг ҳуқуқ бермоқ керак.

Ривожланган давлатлар тажрибасига таяниб шуни айтиш мумкинки, бозор иқтисодиёти шароитида энг юқори самара билан ишлайдиган ҳўжалик юртиш шакли — фермер ҳўжаликларидир. Буни таърифлаб ўтиришга ҳожа йўқ, чунки фермер тайин мумкиннинг мулғақ эгаси бўлганига ва ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотларини ўзи тўлиқ тасаруф қилганлиги тўғрисида у юқори самара билан ишлайдиган манфаатдордир, шунинг учун ҳам мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалигининг истиқболлида фермер ҳўжаликлари ривожлантириш асосий ўринини эгаллайди. Фермер ҳўжаликларининг ҳар томонлама устулганини олдидан эркин кўра олган юртовбимиз мамлакатда фермерчиликни ривожлантириш ҳақида Фармон қабул қилиб, унга кенг йўл очиб беришдан ташқари ҳозирги иқтисодий қийинчиликдан чиқиш даврида ҳўжалик юртишининг бошқа шакллари ишониятларидан ҳам фойдаланишни эслан чиқармаслик зарурлигини таъкидлади. Бу бежиз эмас. Агар қишлоқда ҳўжалик юртишининг бошқа шакллари ривожлантиришни кейинги навбатга суриб қўйиб, ёппасига фермер ҳўжаликлари тўзишга киришиб кетсақ, эришлайдиган ажойиб натижалар билан бир қаторда вақтинча бўлса-да, баъзи бир салбий оқибатларга ҳам дуч келиниши мумкин.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, республика аҳолисининг 60 фоиздан кўпроғи қишлоқда яшайди, ҳали қишлоқда саноат ва хизмат кўрсатиш соҳалари ривожланмаган бир пайтда улар учун асосий иш жойи деҳқончилик ҳисобланади. Аҳоли зичлигига нисбатан ер ва сув ресурсларимиз анча кам. Юқори самара кўрсатиб ишлайдиган ҳар бир фермер ҳўжалиғи ихтиё-

диган тақлифларимизни кейинчалик деҳқон-фермер ҳўжаликлари ширкатлари уюшмаси — модели ҳақида сўз юртишда баён қилдик. Энди ширкатлар уюшмалари ва ҳиссдорлар жамиятларини ташкил этиш бўйича олиб берилаётган ислохот ҳақида икки оғиз сўз юртиб, қисқача фикримизни айтмоқчимиз.

Аввалги давлат ҳўжаликлари ўрнида ширкатлар уюшмасининг ташкил этилиши мулкдорларнинг келиб чиқишига олиб келди. Ҳар бир ширкат аъзоси йил охирида ҳўжалик ишлаб топилган даромадининг бир қисмининг дивидент тарзида олади. Бу, албатта, олдинга қараб қўйилган бир қадим. Лекин бу усул қишлоқ ҳўжалигини бозор иқтисодиёти тизимига ўтказиш бўйича қўйилган талабларга тўлиқ жавоб бера олмайди.

Бу уюшмаларда худди аввалгидек ишлаб топилган даромад ҳам энг аввал уюшма ҳисоб рақамига кириб қилиниб, кейин деҳқонга етиштирган маҳсулотининг ҳаммига ва сифатига нисбатан аввалгидек, белгиланган меъёрий фойзалардан келиб чиқиб, тақсимлаб берилади.

Энди ҳўжалиқларда ёппасига ташкил этилаётган чорвачилик-ҳиссдорлик жамиятлари фаолиятини таҳлил этиб, ўз фикримизни билдирмоқчимиз. Республика бўйича кўплаб қолхоз ва бошқа турдаги ҳўжалиқларда чорва фермалари ҳиссдорлик жамиятларига айлантирилмоқда, баъзи ҳўжалиқларда уларга ер ҳам ажратиб берилаётти, баъзиларида эса ер-ҳашак билан таъминланган ҳўжалик ўз имкамлик олмақда. Ҳиссдорлик жамияти эса чорва молларининг, бино ва бошқа мулкларнинг қийматини 10-15 йил ичида тўлаши керак. Бу жуда яхши иш бўлди, чунки энди ҳар бир чорвадор мулк эгаси, у йил охирида олинган фойдаланиш бир қисмининг ўз акциясининг миқдорига нисбатан дивидент шаклида олади. Лекин бу юртқудр билан бирга, қатор камчиликлар ҳам мавжудки, улар чорвадорнинг ўз меҳнати, мулки, маҳсулотини ва даромади эгаси эканлигини ҳис қилишга йўл қўймайди. Яъни жамоа чорва бийолари, моллар жамиятининг умумий мулки қилиб баланста олин-

лар, моллар, ер ва бошқа мулклар жамият аъзосининг ҳар бирига бўлиб берилади ва бу мулкларнинг қиймати ҳар бир чорвадор-ҳиссдор ҳиссдор ҳисоб рақамига ёзиб қўйилди. Энди ҳар бир чорвадор ўз молини ўзи боқади. Ўзи сутини соғиб олади ва маҳсулотини ўз номидан сотади. Маҳсулот сотишдан келиб тушган даромад ҳам тўппа-тўғри чорвадорларнинг жамият бухгалтериясига очилган ҳисоб рақамига келиб тушади. Ҳар бир ҳиссдор-чорвадорнинг даромади ҳам фақат унинг имзоси билан тақсимланади.

Бунда чорвадор-ҳиссдор энг аввал ўзи сарфлаган ҳамма моллий харажатларини қоплайди, кейин давлат солигини, жамият томонидан кўрсатилган хизматлар ҳақини тўлайди, жамиятин ривожлантириш фондига маблағ ажратилади. Қолган ҳамма даромад ҳиссдор-чорвадорнинг мулки бўлиб қолади. Бизнингча, даромад мана шу усулда тақсимланганига чорвадор ўз мулкига ўзининг ҳўжайин эканлигини ҳис этади ва ўзи учун юқори самарали меҳнат қилади.

Ҳозирги кунда республикада бир нечта халқ корпорациялари ташкил қилинган бўлиб, уларда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлаш ширкатлар уюшмалариникига ўхшаб кетади. Яъни даромад ширкат ҳисоб рақамига кириб қилиниб, умумий йиғилиш қарорига бинаон, унинг бир қисми деҳқонга ажратиб берилади. Бу усулда ҳам деҳқоннинг моддий манфаатдорлиги тўлиқ бўлмайди, чунки у ўз маҳсулотига бутунлай ҳўжайин эмас, балки унга ажратиб берилган қисми (25-40 фойз)га эгалик қилади.

Юқорида келтириб ўтилган таҳлил ва ҳулосаларни умумлаштириб шуни айтиш мумкинки, қишлоқ ҳўжалик корхоналарини бозор иқтисодиёти тизимига ўтказишда биз санаб ўтган ҳўжалик юртиш шаклларининг ҳаммаси ҳам тенг ҳуқуққа эгалдир, қайси шакл танлаб олинмасин, биз кiritтан тақлифлар билан тўлдирилса мақсадга мувофиқ бўлади. Бизнингча, санаб ўтилган ҳўжалик юртиш моделлари ичида энг самаралиси ва мақсадга яқинроғи деҳқон-фермер ҳўжаликлари ширкатлари уюшмасидир.

юборилиб, улар ўрнида хизмат кўрсатиш ширкатлари тузилади. Улар маълум ҳақ эвазига ишлаб чиқариш ширкатларининг, деҳқон-фермер ҳўжалиқларининг юмушларини шартнома асосида бажариб берадилар. Бу юмушлар — ерларни ҳайдаш, экин қатор ораларига ишлов бериш, сув билан таъминлаш, ерларнинг мелiorатив аҳолини яхшилаш, ёнлиги-мойлш ва бошқа ашёларни етказиб бериш, экинлар ҳосилини йиғиб олиш ва сотишга қўмақлашиш каби ишлардан иборат.

Аввалдан фаолият кўрсатиб келаётган деҳқончилик бригадалари ва чорвачилик фермалари ўрнида деҳқон-фермер ҳўжаликлари ширкатлари ва чорвачилик-ҳиссдорлик жамиятлари ташкил қилинади. Ҳар бир ишлаб чиқариш ширкатини ва ҳиссдорлик жамиятини сайлаб қўйилган раис бошқаради. Ҳисоб-китоб ишларини олиб бориш учун битта ҳисобчи тайинланади. Ширкат раиси шу худуддаги деҳқон-фермер ҳўжаликлари бўлиб берилган ерлардан самарали фойдаланишни ташкил қилади, уюшма билан, хизмат кўрсатиш ширкатлари билан шартнома тўзиб, ерларни ҳайдаш, экин қатор ораларига ишлов бериш, сув билан, ашёлар билан таъминлаш ишларини юртилади. Ишлаб чиқариш ширкати ихтиёрида чопиқ ва юк ташини тракторлари бўлиши мумкин.

Деҳқончилик ширкатларидаги ерлар деҳқон оилаларининг хоҳишини инобатга олган ҳолда уларга узоқ муддатга (20-30 йил) фойдаланиш учун бўлиб берилиб, деҳқон-фермер ҳўжаликлари ташкил қилинади. Бу ҳўжалиқлар ўзларига ажратиб берилган ерлардан самарали фойдаланиш ва давлат бююртмасини бажариш мажбуриятини оладилар. Етиштирилган маҳсулотларини сотишдан келиб тушадиган маблағнинг ҳаммаси деҳқон-фермер ҳўжалигининг уюшма ички ҳўжалик банкда очилган ҳисоб рақамига кириб қилинади, уни сарфлаш ҳам деҳқон-фермер ҳўжалиғи бошлиғининг имзоси орқали амалга оширилади. Деҳқон-фермер ҳўжалигининг умумий даромадини тақсимлашда маъруз ҳўжалик бошлиғининг кўрсатмасига бинаон давлат солигини тўлашга, ҳамма кўрсатил-

ган хизматга, уюшма бошқарув аппарати харажатларини қоплашга ва уюшмани ривожлантиришга маблағ ажратилади. Булардан ташқари, акция учун дивидент тўлашга, уюшма умумий йиғилишининг қарори билан даромаднинг бир қисми ажратилади.

Қишлоқда саноатни олиб киришни жадаллаштириш мақсадида уюшма марказида қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган бир қанча цехлар қуриш кўзда тутилди. Булар пахта тозалаш, ип-калага йиғириш, мато тўқиш, трикотаж ишлаб чиқариш, консерва ва бошқа цехлар бўлиши мумкин. Булардан ташқари, ҳар бир деҳқончилик ишлаб чиқариш ширкатлари қошида кең исстеъмол саноат моллари (жемпер, рўмон, лайпоқ ва бошқалар) чиқарувчи кичик корхоналар ташкил қилиниб, кўплаб даромад олинди ва уюшма аҳолиси иш билан таъминланди.

Чорвачилик фермалари базасида ташкил қилинган ҳиссдорлик жамиятларида ҳар бир чорвадор оилага моллар, бийолар, ер ва бошқа мулклар бўлиб берилади. Чорвадор-ҳиссдорларнинг ҳам ички ҳўжалик банкда ҳисоб рақами очилиб, уларнинг даромади, сарф-харажатларининг ҳаммаси чорвадор оиласи бошлиғининг кўрсатмаси билан шу ҳисоб рақамидан қайб қилиб берилади.

Оқорида келтирилган таҳлил, ҳулоса ва тақлифларимизни умумлаштириб шундай дейиш мумкин: биз тақлиф қилаётган модел деҳқонни ер ва мулк эгаси, ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотга ва даромадга тўлиқ ҳўжайин қилади. Демак, деҳқон юқори самара билан ишлашдан тўлиқ моддий манфаатдор бўлади. Яна бир муҳим томони шундаки, ҳар бир деҳқон-фермер ва ҳиссдор-чорвадор ҳўжаликлари-нинг аъзолари бир вақтнинг ўзида саноат ишчилари бўлиши ҳам мумкин. Чунки деҳқон далада кўни билан 6-7 ой ишлашдан кейин бажарилган иш қолмайди. Йилнинг қолган ойларида у уюшма саноат корхоналарида ёки деҳқончилик ширкати қошида очилган кичик корхонада меҳнат қилиши мумкин. Бу, биринчидан, унинг даромадини кўпайтиради, иккинчидан, ишсизлик балисидан қутқаради.

Ҳаммамизга маълумки, саноат меҳнати деҳқон меҳнатидан иш вақтининг қисқалиги, иш жойининг тозаллиги ва меҳнат ҳақининг қўпчилиги билан фарқланади. Демак, йиллар ўтши билан деҳқонларнинг аксарият кўпчилиги ривожланган давлатлардаги каби саноатга ва республикада эндигина ривожланиб келаётган хизмат кўрсатиш соҳасига ишга ўтиб кетади. Бу эса яқин келажақда деҳқончиликда ишлайдиганлар сонининг кескин қисқаришига олиб келади. Уша вақтда ерни деҳқонларга танлов асосида бериб, деҳқончиликни жонли деб биланган инсонлардан табиий эркин фермерлар етиштириб чиқаришимиз мумкин. Ҳозирги кунда 15-20 фойз ерда ташкил қилинган фермерлар у вақтларга келиб мустақкам, иқтисодий жиҳатдан бакуват ҳўжалиқларга айланади ва улар тўплаган бой иш тажрибалари табиий равишда кейинги вақтларда етиш чикадиган фермерларга ҳаёт мактаби вазифасини ўтади.

А. СУЛТОНОВ, Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтининг профессори.

Гафур Фулом номидаги Гулистон давлат университетини қошида очилган янги факультетларда маркетинг ва бошқариш, бухгалтерлик ҳисоби ва аудиторлик соҳаларини ўқитишга алоҳида аҳамият берилаяпти. Бу ерда Тошкентдаги олий ўқув юртиридан тез-тез тақлиф қилинаётган мадакал мутахассис ва олимлар ҳам лекциялар ўқийлапти. Яқинда университет қошида тил ўра-

• Нафосат оламида «УКИЕ-Э» ЯПОНИЯ БИЛАН ТАНИШТИРАДИ

Альпавий япон рангли ҳаққоклиги — ёғочга ўйиб солинган гул ва суратлар — нозиклиги ва гоғи ёфодалиғи билан алоҳида ажралиб туради. Тошкент давлат санъат музейида очилган кўргазмада XIX аср япон расомларининг 50 та ноёб асарини намойиш қилинмоқда.

Кўргазма тонг мамлакатининг миллий байрами — император туғилган кунга бағишланган. Бу ерда намойиш қилинаётган асарлар 30-йилларда Россия Эримтажига ҳада қилинган эди. Кўргазманинг икки залига қўйилган асарлар Япония санъатининг бу ўзига хос тури ҳақида тўла тасаввур беради. Ҳаққоклик техникаси асарлар давомида тақомиллашиб, XVII — XIX асарлар жуда тараққий этган. Япония ҳаққоклигининг усуллари ҳам ўзгача: кўндаланг кесилган тахтадан фойдаланилади, кўп меҳнат талаб қиладиган ижод жараёнида қоғознинг алоҳида туридан, маълдан ва гиёҳлардан олиниб, туруч пастасига аралаштириб тайёрланган буюқлар ишлатилади. Кўргазмада «Укие-э» санъатининг энг йирик намояндаларидан бири бўлиши Утамаро Китагава асарлари катта ўрин олади. Унинг асарлари тас-

вирланган замондошлари — гейшалар, чой уйлари бекалари портретлари томошабинларга япон аёлининг муносилиги, латифлиги, гўзаллигининг ўзига хос жиҳатларини ҳис этиш имконини беради. Яна бир таниқли расом — Тойокуни Утогава асарлари ёнидан лоқай ўтиб бўлмайди. Унинг асарлари буюқларнинг мўъжизакор уйғунлиғи билан диққатни тортади. Уларда биз аънавий Кабуки театри актёрлари, қадимий афеоналарнинг қаҳрамонлари — мард ва паҳлавон одамлар билан учрашамиз.

Япон санъатининг Тошкентдаги биричи кўргазмасидаги, бу асарлар тош-

кентликларни тонг мамлакатининг бетакрор олами билан таништиради. Икки давлат жамоатчилиги ўртасида яхши алоқа ўрнатилгани тўғрисида бундай тадбирларни амалга ошириш мумкин бўлмоқда.

— Япония билан Ўзбекистон ўртасида маданый қадриятларни ўзаро намойиш қилиш мамлакатларимизни бирлаштириб турган ўзига хос кўприқдир, — деди Япониянинг Ўзбекистондаги фавқуллода ва мухтор элчиси Укеро Магосаки. — Кўргазмалар икки халқ тарихи, аънавларини, маънавий асосларини тўла тушуниб етишга имкон беради, пировард натижада давлатлараро муносабатларни мустақкамлашга қўмақлашади. Бундай алоқалар кенгайверади, деб умид қиламан. (Ўзл.)

ИЛТИМОС УЧУН... ҲАҚОРАТ

Ҳеч ким ногирон бўлиб қолмасин экан. Агар ногирон бўлганимда Самарқанд темир йўли шохбекаги раҳбари У.Икромовдан ҳақорат эшитмасидим. Гап шундаки, 28 октябр кун Хоразмга боришимга тўғри келиб қолди. Чипта олишда ёрдам сўраб темирйўл миллиясига бордим. Улар вокзал бошлиғи У.Икромовга учрашимини тавсия қилишди. Минг афсус, у қишидан ёрдам ўрнига ҳақорат эшитдим. Устига устак, сенга ўхшаган ногиронлар кўп бўлса, қайси билар ёрдам берай, деди ҳақ билан. И.МИРЗАЕВ, Тойлоқ тумани.

ИЛМИЙ АНЖУМАН

Тошкентда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиғи ташаббуси билан истиқлол ёшлари муаммоларига бағишланган илмий конференция бўлди. Анжуманда олий ўқув юртиларининг раҳбарлари, олимлар, адиллар иштирок этди. Уни олий ва ўрта махсус таълим вазир О. Салимов бошқарди. — Бугунги кунда мустақил Ватаннинг бўлажак зиёлиларини маънавий баркамол, инсонпарвар, етук илм соҳибни этиб етиштиришдек катта вазифа турибди, — деди О. Салимов ўз сўзида. — Тарбиявий ишларни янада яхшироқ йўлга қўйиш, бу борадаги талабчанликни ошириш муҳим аҳамият кас

Аксс-садо

Тўйларимиз ФАЙЗИ

Дарҳақиқат, тўй кўпчилик билан бўлади. Уни файзли, кам чиким қилиб ўтказиш маҳалла, қариндош-уруғларнинг тadbиркорлиги, ҳамфикрлигига боғлиқ. Халқимизда: «Бугдэй нонинг бўлмаса ҳам, бугдэй сўзинг бўлсин», — деган мақол бор. Тўйнинг яхши ўтиши, узоқ вақт эсда қолиши тўйга сарфланган маблағ ёки турли хил мусикаларнинг қулоқни қар қилгудек янрашига эмас, балки тўйбошиларнинг ширин каломига, меҳмонларга кўрсатилган оддий иззатга, бирон кимса ҳам эътибордан четда қолмаслигига боғлиқ деб ҳисоблайман.

Давра суҳбати иштирокчиси Мавлудахон Аҳмадбоева таъкидлаганидек, Наманган вилояти ҳокимлиги ташаббуси билан матбуотда эълон қилинган тўйлар ҳақида тавсиялар Учқўрғон шаҳар ҳокимлигида катта қизиқиш билан қўлиб олинди, барча маҳаллаларда ўрганиб чиқилди. Туман ва шаҳар ҳокимликларининг газетаси бўлган «Жанговар меҳнат»нинг шу йил 11 май сонида «Учқўрғон шаҳрида тўй ва бошқа маросимларни серфайз, камхарж, тартибли ўтказиш юзасидан Кумтўғон маҳалла аҳли йигинининг шахримиздаги барча фуқароларга мурожаати» эълон қилинди. Мурожаат юзасидан йигинлар ўтказилиб, уларда кўпни кўрган нуруний отахонлар, кўп-лаб келин-қувёлари мустақил ҳаётга йўллаган қаҳрамон оналар, ҳуқуқ-тартибот органлари вакиллари оилавий турмуш ва бола тарбиясига оид қонун-қодалар бўйича фикрлари эшитилиб, тўйларни ихчам ва файзли ўтказиш тadbирлари белгилаб олинди.

Эндиликда тўйлар, асосан, эрталаб соат 6-8 ўртасида ўтказилмоқда, қудалар ўртасида борди-келдилар ҳам бирмунча қисқарди. Никоҳ кечасини эртароқ бошлаб, барвақт тугаллаш олат тусига кириб бормоқда. Келинлар «фаталардан миллий кийимларга ўтишининг афзаллигини оналаримиз келин бўлмиш қизларига тушунтиришлари яхши натижа бера бошладилар. Кимлардир кийган, қиммат баҳога ижарага олинган «фатал» никоҳ кечасидан доимий эсдалик бўлиб қоладиган миллий кийим ўрнини ҳеч қачон боса олмаслигини тушуниш қийин эмаску!

И. ТҲАМИРЗАЕВ, Учқўрғон шаҳар фахрийлар кенгаши раиси.

КАМТАРОНА ВА КАМЧИҚИМ ҚИЛИБ ЎТКАЗСАК

«Ўзбек борки, тўй қилиб, эл олдида дастурхон ёзишни орзу қилади. Энг асл буюмларни тўйда ишлатиш учун атайди. Топган-тутганининг хамиртурушини тўйга деб атайди. Азиз кишиларини «бошингиз тўйдан чиқмасин» деб дуо қилади». «Халқ сўзи» саҳифаларида чоп этилган ушбу сатрлар яқинда Урганч шаҳридаги Комилжон Отаниёзов номли 15-маҳаллада бўлган кўп кишилиқ йигинда яна бир бора жаранглади.

Шаҳар ҳокимлигининг хотин-қизлар бўлими ва маҳалла фуқаролар йигини ташаббуси билан ўтказилган кеча газетанинг ўтган йил 20 октябрь сонидан чоп этилган «Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз» мақоласига бағишланди. Маросимда иштирок этган кайвони оналари уй бекалари, бахтиёр келинлару келинчақлар, фаол қиз-аёллар, шаҳар хотин-қизлар кенгашининг аъзолари ҳузурда маҳалла фуқаролар йигини раиси Амин-

ҳам ихчам ва камчиқим қилиб ўтказиш, оилалар баҳамжихатлигига кўмаклашувчи маслаҳат кенгашиларини тузиш, келин-қувёлар учун оврупоҳа эмас, балки ярашиқли ўзбекона либосларни расм этиш сингари этилган масалаларга эътиборни жалб қилдилар. Мақолани яна ҳам чуқур ўрганиб, унда ўртага ташланган вазифа ва режаларни амалга ошириш юзасидан мурожаатнома қабул қилинди.

А. СОБИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

СЕПЛИ БЎЛГУНЧА, ЭПЛИ БЎЛСИН

Давра суҳбати менга ҳам жуда катта таъсир этди. Анвар Жўрабов айтганидек, «Ўзбек борки, тўй қилиб эл олдида дастур-

хон ёзишни орзу қилади». Шундай экан, ҳозирги вақтда ватанимизда бозор иқтисодиётига ўтиш давом этаётган вақтда жуда кўп нарсаларни, маросимларни ҳам маслаҳат билан ўтказмоғимиз мақсадга мувофиқ бўлади. Даврадаги суҳбатдошлар фикрига кўшилган ҳолда, вазифам талоқоси билан мен ҳам ўз фикрларимни билдиришга ҳақман. Тўй — бу дунёга келган ҳар бир инсоннинг хурсандчилиги ва орзу-ҳавасидир. Ҳадисларда айтилишича, суннат тўйини катта қилиб ўтказиш шарт эмас экан. Хатми Қуръон ўқиб, суннат қилиб қўйса ҳам бўлади.

Йигитни уйлаш, қизни чиқариш — ҳам қарз, ҳам фарзидир. Тўйларимизнинг кам чиким, чиройли, биров ҳавас қиладиган бўлишини истардим. Ҳозирги давра бизнинг Андижон вилояти Хўжаобод туманида ҳам тўйлар фақат бир кунда ўтказилади. Қиз узатишдаги бўлди-бўлди (унаштириш), эшик очди, фотиҳа тўйлар бир кунга жамланган. Ҳатто кўп жойларда олтин, кумуш тўйлар, фарзанд уйлаш, қиз чиқариш, суннат тўйлари қўшиб бир кунда ўтказилмоқда. Масалан, яқинда Сарбоев қишлоқ кенгаши ҳудудда истиқомат қиладиган Ризаев пенсияга чиқиш, ўғил уйлантириш ва набираларининг суннат тўйларини бир кунда ўтказди. Хўжаобод шаҳрида яшовчи Абдурахмонов Музаффар билан Маҳмудова Нафисахонларнинг никоҳ тўйлари никоҳ ўтиришсиз, ичимликсиз базм билан ўтказилди.

Орзу-ният, бу — қизга 2-3 хона

риб сеп бериш ўрнига хунар ўргатсақ мақсадга мувофиқ бўлади. Ўзбекистон Республикасининг «Никоҳ ва оила ҳақида» Қонунининг 14-моддасига биноан никоҳ давлат ва жамоат манфаатларини кўзлаб, шунингдек эр билан хотиннинг ва болаларнинг шахсий ва мулкӣ ҳуқуқларини ҳамда манфаатларини муҳофаза этиш мақсадида қайд қилинади. Келин-қувёларимизнинг кийиниши ҳақида гап кетганда, ҳамма жойда ҳам миллий кийим ҳақида гап кетади. Фикримча, миллий кийим дегани фақат атлас қўйлак дегани эмас. Ўзимизнинг ўзбекона, чиройли, узун, дошиялар билан оқ матодан (штапел, креплесидир. Ҳадисларда айтилишича, суннат тўйини катта қилиб ўтказиш шарт эмас экан. Хатми Қуръон ўқиб, суннат қилиб қўйса ҳам бўлади.

Зухраҳон МАСОБИРОВА, Хўжаобод тумани.

Тўйғулар Байрамга айлансин

«Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз» давра суҳбати («Халқ сўзи», 20 октябрь) — муштарийлар муҳокамасида

бай Абдурахмонов, пиру бадалат оиланинг онахони Гулчеҳра ая Аҳмедова, шаҳар ҳокимининг муовини Дуржон Рўзиматова, маҳаллалар хотин-қизлар кенгаши раисининг раислари Робия Фафурова, Раҳима Ҳайитбоева, Тўфажон Худойберганаева, вилоят хотин-қизлар кўмитаси раиси Тамара Абдуллаева ҳамда ушбу сатрларнинг муаллифи сўзга чиқиб, рўзнома-жиз мақоласи ва унда кўтарилган долзарб масалалару муаммолар ҳусусида қатор фикр-мулоҳазаларни ўртага ташладилар.

Ташкиллаш жоизки, тўй-маросимларни камчиқим ва дабдалаларсиз ўтказиш борасида Урганч шаҳри ва унинг мақбул маҳалласида таҳсинга лойиқ қатор тadbирлар рўйбга чиқарилаёпти. Мақолада иборат қилиб кўрсатилган кўпдан-кўп хайрли ишлар, бошланғичлар, удум ва аъналардан кўнра Хоразм дёбирида ҳам намойиш бўляпти. Шундай бўлса-да, беҳисоб мол-дунёсини кўз-кўз қилиб, ўта овозали тўй-маъракалар орқали оғуриш ва танилишни орзу қилган «бойвачча»лар, дипломдор қудалару ўзини олтиндан кам кўрмас, «олтин исирғасиз» эса остона ҳатламас келин бўлгучилар, тўйга келганларнинг ҳузуринимас, чўнтагини кўзлаётган сатанг раққосалару отарчи «санъаткор»лар, маросимларни серҳашам қошоналар қўлиб, катта ёки серқатнов кўчаларда ўтказётганлар ҳам учраб туради.

Нотиқлар давра суҳбатининг қиммати ва аҳамиятини таъкидлаш билан бирга, тўйларни яна

ҳам илҳом ва камчиқим қилиб ўтказиш, оилалар баҳамжихатлигига кўмаклашувчи маслаҳат кенгашиларини тузиш, келин-қувёлар учун оврупоҳа эмас, балки ярашиқли ўзбекона либосларни расм этиш сингари этилган масалаларга эътиборни жалб қилдилар. Мақолани яна ҳам чуқур ўрганиб, унда ўртага ташланган вазифа ва режаларни амалга ошириш юзасидан мурожаатнома қабул қилинди.

А. СОБИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

риб сеп бериш ўрнига хунар ўргатсақ мақсадга мувофиқ бўлади. Ўзбекистон Республикасининг «Никоҳ ва оила ҳақида» Қонунининг 14-моддасига биноан никоҳ давлат ва жамоат манфаатларини кўзлаб, шунингдек эр билан хотиннинг ва болаларнинг шахсий ва мулкӣ ҳуқуқларини ҳамда манфаатларини муҳофаза этиш мақсадида қайд қилинади. Келин-қувёларимизнинг кийиниши ҳақида гап кетганда, ҳамма жойда ҳам миллий кийим ҳақида гап кетади. Фикримча, миллий кийим дегани фақат атлас қўйлак дегани эмас. Ўзимизнинг ўзбекона, чиройли, узун, дошиялар билан оқ матодан (штапел, креплесидир. Ҳадисларда айтилишича, суннат тўйини катта қилиб ўтказиш шарт эмас экан. Хатми Қуръон ўқиб, суннат қилиб қўйса ҳам бўлади.

Зухраҳон МАСОБИРОВА, Хўжаобод тумани.

Ғалабинг 50 йиллиги олдида

ЮРТ ФИДОЙИСИ

Султон Жўра ўзбек адабиётининг истеъдодли вакилларидан бири эди. У бор-йўғи 33 йил яшади. У 30-йилларда илк шеърлари билан адабиётимизга кириб келди. Ун йилгина шеърят майдониди қалам тебратди. Уруш уни орамиздан бевақт олиб кетди. Шунга қарамай ундан она Ватанимизни қуйловчи шеърят гулдastasи қолди. Уруш йиллари у билан бир майдонда жанг қилган эдик. 1983 йил февралда рафикаси Моҳира опа, ўғли Ботир ва кўёви Ризо билан у қаҳрамонларча ҳалок бўлган Белоруссиянинг Козероги қишлоғида бўлиб, қабрини зиёрат қилдик. Кишлоқ аҳлига унинг ижоди ва жанговар ҳаёти ҳақида бирма-бир сўзлаб бердик. Ушанда бизларни Лоев тумани марказида, Колпене ва Козероги қишлоқларида Белоруссияни фашизм босқинидан халос этувчилар деб, ону туз билан кутиб олишганиди, кишлоқ майдонларида, мактабларда ва шoir халок бўлган жойда ҳар бирига ёдга олиниб, қабрига гулчамбарлар қўйилиб, тантанали хотира дамлари киноленталарга туширилди. Фашизмга қарши уруш бошланганда, Султон Жўра Андижон олий билимгоҳида ўқитувчи эди. Ижоди камол топиб, эл уни Ойбек, Фафур Фулом, Ҳа-

мёт «наводчи» бўлди. У оддий жангчи эди. Ҳарбий унвонга эга бўлиш ёки сиёсий ходим бўлиб хизмат қилиши ҳам мумкин эди. Чунки олий маълумотли мураббий, катта ижодий тажриба соҳиби, иқтидорли, иродали инсон эди. У олдинги маррада, ўт-олов ичида, ёв билан юзма-юз туриб, жанг қилишни дил амри деб билди.

Мен курулдош дўстим марҳум Султон Жўрани у ҳалок бўлган Белоруссия мамлакатиди ўзларининг миллий қаҳрамонлариди хотирасини эъзозлаб келганликларининг гувоҳиман. Мен бир неча бор у мамлакатга борган бўлсам, ҳар сафар энг аввал унинг табаррук номини эшитаман, унинг жасорати ҳақида белорус шоирларининг шеърларини ўқийман. Гомель шаҳри ва Лоев тумани қишлоқлари кўчаларида Султон Жўранинг табаррук номини кўраман, тарихий музейларда унинг китоблари, жанговар ҳаёти ҳақидаги ҳужжатлар қўйилган.

Ғалабинг 50 йиллиги ва тугилганига 85 йил тўлиши муносабати билан дўстимни хотирлаб қозғ қоралайман-ку, унинг сермазун, фронт ва жанг манзараларини, ўзбек жангчилари жасоратини тавсиф этувчи ўнлаб шеърлари кўз олдимиздан ўтади.

НАЗАРМАТ.

Султон ЖўРА

ҚАҲРАМОН КҮЧҚОР

Осон эмас ўт-истеҳком забт этмоқ, Бу офтобим ато этган ядро! Бунга қодир — элга содиқ эр одам, Осон эмас ўт-истеҳком забт этмоқ.

Афсонада асрий тирик Алпомиш, Бугун ўша кўёш ўғли Кўчқорлар, Ботирлигин тасаввурга олсангиз, Дейсиз: унда тўқсон алплик куч бордир.

Аммо Кўчқор оддий ўзбек фарзанди, Муболага талаб этмас гавдаси.

Бўйи пастак, ёшин этсам мен қиёс, Ҳали ўсмир баҳорининг новдаси.

Лекин унда қайдан бунча куч пайдо! Бу қудратга тенг боришда ҳеч қайда? Боси шу — якуласам мард кучи! У жанг қилур ҳақ иш учун, халқ учун!

Шунинг учун ёш Рустамим ботирки, У жанг қилур ватаним деб, баҳтим деб, У жанг қилур эркак ҳақд илсон деб. Бу кунни деб, ҳам келажак вақтим деб. 1942 йил, 18 февраль

ВАСИЛЬ ВИТКА, белорус шоири

ИККИ ОҚ ҚАЙИН

(СУЛТОН ЖўРА ХОТИРАСИГА)

Козероги қишлоғи, Полесье тупроғига Олис Ўзбекистондан, Фарғона vodiёсиндан, Қадим Андижондан, Келим қўшиқ, Ёр нафасдан, Калина япроғида Қалқийди мангу, Қадди букки оланинг Сўнас ёшиқ дили у. Еридан жудо бўлган, Дардида адо бўлган,	У ғамгузор беванинг Қўз ёшлари тўкилган, Янғроқ нидо у, Мангу вафо у, «Айт-чи қандай ётибсан, Куйчи қўшим, дил оҳим, Кипарикан тушинга? Азиз уйинг, даргоҳинг? Билсанг, катта бўлишган, У шўх невараларинг. Афсус эркалломади, Уларни ўз қўлларинг, Бошинг узра тебранап,	Икки ёндош оқ қайин. Днепр устидан боқар Куйи сенга атайин. Кекса она кўз ёши, Қуриямлиқ тайин. Уни қабр устида, Шинган икки оқ қайин Тувар посбонлиқда у. Аста вазим тебранап, Андижон Полесье-ла Бўлди мангу биродар.
---	---	---

Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

ЛИНА 1994 ЙИЛНИНГ ЭНГ КУЧЛИ СПОРТЧИСИ

Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси ўтган 1994 йилнинг энг кучли спортчиларини маълум қилди. Унда фристайлчи Лина Черязованинг номи биринчи бўлиб қайд этилган. Бу бежиз эмас, албатта. Лина ўтган йил бошида Лиллехаммерда ўтказилган қишки Олимпиадада «олтин» медални қўлга киритди ҳамда жаҳон кубоғи баҳсларида иккинчи марта голиб чиқди. Сўзинг, Лина ўтган йили Ўзбекистон спортининг «қаҳрамони» бўлди.

гил атлетикачилар — Рамиль Ганиев, Оксана Ҳригина, мерган — Шухрат Аҳмедов,

курашчи — Григорий Пуляев, байдаркачи — Иван Киреев, шохмотчи — Рустам Қосимжонов ўрин олишган.

ЖАҲОН БЎЙИЧА ЭСА...

Норвегиялик коньки учуш устаси Й. О. Косс 1994 йил бўйича жаҳоннинг энг кучли спортчиси деб топилди. У Лиллехаммерда ўтказилган қишки Олимпиадада бир неча марта жаҳон рекордини янгиллаб ўз мамлакати ҳисобига «олтин» медаллар шодасини ҳақи қилган эди.

СУРАТДА: Лина Черязова қишки Олимпиададан зафар қозониб кайтгандан сўнг ўз мухлислари табригини қабул қилётган пайт.

АГАР ЖУРНАЛИСТИКАГА ҚИЗИҚСАНГИЗ

«Халқ сўзи» қошида Журналистлар мактаби ташкил этилмоқда. Ушбу мактабга пойтахтимизда таҳсил олаётган, журналистлик касбига қизиқувчи студентлар, ишчи-ёшлар қабул қилинади. Журналистлари олиб боришади. Ҳужжатлар 1 февралга қадар таҳририятнинг «Хатлар ва оммавий ишлар бўлими»да қабул қилинади. Машғулотлар 15 февралдан бошланади. Манзилими: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-19 уй. Телефон: 33-07-48.

Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Кенгаши Раёсати ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖўРАБОВ.

• БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Кишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тўғри муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — М. Холматова.
Навбатчи — Ҳ. Ғойимов.